

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik, izide dan poprej.

Stane na leto K-10:-

1/2 leta „ 5:-

1/4 „ „ 2:50

Posamične številke stanje 8 vin.

Na naročila brez doposlano naročilne se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 88.

Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Slovesna manifestacija za slovenske ljudske šole v Gorici.

Vedeli smo, da se vabilu Narodnega odbora na shod z dnevnim redom: »Slovenske ljudske šole v Gorici« odzove obilo občinstva, ker so bili shodi s takim dnevnim redom navadno dobro obiskani, toda nismo pričakovali tako mnogobrojne odziva. To je bil veličasten shod, to je bila po številu in vladajočem prekipevanju sedaj navdušenja za našo sveto stvar. Sedaj ogorčenja nad krivicami, ki se nam godijo še v dvajsetem stoletju v konstitucionalni državi, slovesna manifestacija za naš stari postulat: slovenskih šol hočemo v Gorici!

Še pred napovedanim pričetkom se je polnila dvorana. Gorak dan je bil, gorka naša srca. Ko je bila dvorana polna in je imel pričetki shod, je buknila med zborovalce vest. pozivajoča jih sama od sebe na ulico. Ko bi bila začela goreti oprava dvorane, bi ne bila hitreje izpraznjena kot se je to zgodilo na mah, ko se je izvedelo, da koraka proti Telovadnemu trgu nemška izzivalna četa. Gorelo je v srcih občinstva in treba je bilo dati duška ogorčenju nad nečuvno nemško nesramnostjo, o kateri poročamo na drugem mestu.

Ko je bila nemška predrznost primerano zavržena, se je vrnilo občinstvo v dvorano na shod. Med pri mladeniču, mlad poleg starega, dekleta in žene, nekaj poslancev, dva duhovnika: dvorana je bila polna kakor malokedaj.

Shod prične.

V imenu Narodnega odbora otvori shod odvetniški kandidat

Anton Šapla.

Pozdravi v krepkih besedah zborovalce in pravi: Siti smo krivic, ki se nam godijo na vseh koncih in krajih. Kdo bi prestel vse krivice, ki jih moramo trpeti mi tukaj v Gorici, dasi tvorimo polovico prebivalstva. Ako pa zahtevamo najprimitivnejše reči, smo že usiljivi, ki hočemo odstraniti Lahe. K današnjemu dnevnemu redu nastopijo govorniki vseh treh strank. Najpoprej pa predlagam za predsednika današnjega shoda dr. Karola Podgornika. Predlog sprejme občinstvo z navdušenjem.

Najživahnejše pozdravljen, ob grovovitem ploskanju, prevzame predsedstvo deželni poslanec

dr. Karol Podgornik.

Hvala za izkazano zaupanje, ki pa ne velja osebi, marveč naši stvari. Prosim, da se vrši shod mirno. Shod pričinja z nekoliko zamudo, ali nismo mi krivi, da smo se morali vznemiriti, kajti mi smo prišli sem z namenom, da mirno zborujemo. Prosim, da vsi mirno sledijo poročevalcem. Za zapisničarja imenujem odvetniškega kandidata Richarda Faningerja in urednika Ivana Kavčiča. Besedo ima dr. Dinko Puc. Burno aklimiran spregovori

dr. Dinko Puc:

Kdor ni slep, vidi naše ljudi v goriškem mestu, kdor ni gluhi, sliši govorjenje naših tisočev po goriškem mestu. Samo naši Italijani nas nečejo videti, ne slišati; poznajo nas le kot molzno kravo, ki najredi to »italijansko« mesto, ki je tako italijansko, da niti italijanskega imena nima! (Burno odobravanje).

Če se je že pred leti reklo, da brez Slovencev Gorice ni, velja to danes tem bolj. Naj se oglasi italijanski trgovec, obrtnik, odvetnik, zdravnik, ki more reči, da mu ni mil in drag tudi slovenski kruh. V tem so jedini, a jedini tudi v brezmejnem sovraštvu do nas, ki zahtevamo samo, kar nam tiče po zakonih, kar nam tiče kot nekdanjim in bodočim gospodarjem te zemlje (dolgotrajno odobravanje), te zemlje, ki nosi v svoji grudi utišnen sled dela slovenske roke, ki je krščena po slovenskem kmetu, in ki bo nosila na vekov veke slovensko ime! (Dolgotrajno navdušeno odobravanje).

Tem bolj pa boli človeka sree, ko vidi, kako je to italijanstvo v goriškem mestu. V polovici naših narodnih nasprotnikov je slovenska kri. Italijanstvo goriškega mesta vzdržuje se le z odpadniki slovenskega rodu. Na tisoče naših otrok so nam odtujili v svojih šolah. Eksistenca goriškega Italijanstva odvisna je od množine prodanih in ujetih naših otrok. Ali ko nehata dotok, bo konec italijanstva in nad goriškim gradom zaplapolala slovenska trobojnica. (Živalno odobravanje).

Svojo kulturo kažejo s tem, da nas zaničujejo, da nam ne dajo niti ljudskih šol. Nekaj občinski svetnik goriški je rekel, kako pravilni so Italijani, ker so dali Slovincem šolo Podturnom. Koliko truda je bilo takrat, ko je pričel hoi za slovenske šole v Gorici. Ko se je bil boj v letih 1894. in 1895. niso poznali nobene pravičnosti: ali končno so se morali udati in napravili so ljudsko šolo Podturnom. Ali s tem niso zadostili potrebam: tam je 10 do 15 otrok vsako leto. Nas so našteji v Gorici 10.000, v resnici pa je nas nad 12.000 in naših otrok poldrug tisoč. Ti seveda ne morejo v šolo Podturnom, ki je preoddaljena in nesposobno je ono poslovanje za šolo. Dovolite mi, da prečitam sričevalo dr. Aleksija Rojica iz interpelacije leta 1895. Dr. Rojic pravi: Naprošen od slovenskih starišev, ki imajo otroke godne za obiskovanje ljudske mestne šole, pregledoval sem podpisane nekdanjo Catinekljevo vojašnico v Podturnu, namenjeno sedaj za šolsko poslopje. Ob tej priliki našel sem sledeče:

Hišo neposredno obkrožujejo od ene strani zaporedoma stranišča, kurniki in odprta gnojišča sosednih kmetov; od nasprotne strani pa odprt smrdljiv odtok gnojšč in utičnega kanala. Voda v odprtem kanalu je gnojnica, ki zaostaja in vedno močno smrdi.

Šolska stranišča so v sredi postopja in tako urejena, da bodo vedno kužila zrak v celem poslopju.

Vse stene rečenega poslopja so popolnoma vlažne in bodo — ako se okna zapro, še bolj pa, če se zakurijo peči — nezdrav sopar izparovale.

Radi nezdrave lege, radi vedno okuženega zraka v najbližnji okolici in v poslopju samem, bo to poslopje za šolo vedno nesposobno; nevarno pa je zlasti za nežne otroke, ker je nevarnost velika, da dobé difteritis in druge nalezljive bolezni radi okužene okolice, ali pa davico in druge bolezni radi vlage zidov in radi okuženega zraka v šoli vsled slabe lege šolskih stranišč. — Razmere so še vedno take.

Ali 12.000 Slovencev rabi svojo šolo v sredini mesta (odobravanje) pa ne le jedno, ampak več šol. Šola Podturnom je nerabna, kar je razvidno že iz interpelacije dr. Gregorčiča iz leta 1895., ki jo je priobčila včerajšnja »Soča« in iz katere je razvidno tudi, da bi imeli otroci celo do 15 km hoda na dan v šolo. Mi pa hočemo poštene šole. Naša šolska zahteva še ni izpolnjena. Prijatelji! Če je naš narod toliko žrtvoval za svoje šole, to pač ne opravičuje mestnega sveta do takega postopanja z nami. Polovico davčne moči tvorimo mi, zato pa tudi smemo zahtevati, da kaj dobimo za to; kajti brez Slovencev Gorice ni! (Ploskanje).

Če bi bila vlada storila svojo dolžnost gledé šole, bi bila tudi morala čuvati nad tem, da se nam da dobro šolo v mestu. Ali država nasproti nam ob meji, najzvestejšemu narodu, ni izpolnila svoje dolžnosti. Če velja, da hrast se omaje in hrub, zvestoba Slovencev ne gane, potem naj država izpolni svojo dolžnost, naj pritisne ona na magistrat. (Ploskanje). Mestni svet sicer pravi, da je pravičen in glasilo mestne uprave je pred kratkim zopet enkrat trdilo, da so Italijani gente civile: če je to res, potem naj nam dajo ognjišče kulture, ljudsko šolo. Ali če se ne držijo svojih besed in če kažejo svojo pravičnost le v tem, da dovoljujejo Nemcem, da hodijo demonstrirati v Gorico, potem nam ni na takem »pravilnem« mestnem svetu, potem je vsejedno, ako ga ni: vlada naj napravi konec nezgodnim razmeram, razpusti občinski svet in pošlje na magistrat svojega komisarja! (Burno več minut trajajoče ploskanje. Klici: Živio dr. Puc!)

Predsednik dr. Podgornik: Burno odobravanje je najboljši dokaz za stvarno in temeljito poročilo govornika dr. Puc. Besedo ima drugi govornik Lukežič (stara struja S. L. S.)

L. Lukežič.

Odkar stoji Trgovski Dom, še ni bilo takega zborovanja. Današnje jasno priča o zavednosti Slovencev. Današnja manifestacija kaže, da smo tu in zahtevamo svojih šol. Vidimo lepe mestne šole za Italijane, palače zidajo za nje, za Slovence je dobra kosarna Podturnom; za vojake ni bila dobra, za naše nedolžne otročiče pa 12.000 nas je, pa nimamo pravzaprav nobene mestne šole. Italijani so zredili negate. Pred 20 leti seveda ni bilo toliko Slovencev, ker ni bilo šol. Ali mi zahtevamo tudi mestne ljudske šole in dobiti jih moramo, če ne z lepa pa z grda. . . . Odkar je odprta ona luknja Podbrdom, se množi število Nemcev med nami, ali mi ne smemo dovoliti širjenja nemštva po naših tleh. Lahki nas sovražijo; kako nas sovražijo, kaže tudi nemška slavnost. Ali Lahki se varajo. Spoznajte, ne hodite z Nemci, ki vam zlezajo v kratkem preko glave. . . . Svoje otroke, stariši, upišite v slovenske šole! Vsi slovenski otroci v slovensko šolo! Goriški Slovenci pa v boj za slovenske šole! (Ploskanje).

Nastopi tretji govornik, urednik Fran Kremžar (nova struja S. L. S.)

Fr. Kremžar:

V razburljivih časih živimo. Zdi se, da stojimo na jugu pred usodnimi spremembami v narodnih vprašanjih, ki se rešijo

ugodno, ako bomo to zaslužili. Upoštevati moramo pa tudi, da tudi odpora sila nasprotnikov se je ojačila. Nemška nevarnost za Slovence je velika, kar priča tudi današnja nemška slavnost. Na Koroškem vladajo glede šol turške razmere, 120.000 Slovencev ima 3 slov. ljudske šole ali tudi pri nas v Gorici so turške razmere. Mi tukaj tudi nimamo nikake šole, razven one Podturnom. Goriški magistrat dela z nami kot z beračem. Ali mi nismo berači, mi plačujemo davke in z našimi žulji zidajo Italijanom šole. . . . Žalostno je, da moramo šole zahtevati pravice in žalostno še bolj, da moramo na teh zborovanjih braniti tudi našo državo. Regnikoli so najhujši agitatorji za irredento, ti škodijo nam od vseh strani. . . . Nemci smejo danes v Gorici z zastavami po mestu, Orlom in Sokolom pa je zabranjeno pokazati se na cesti v Gorici. Goriški magistrat je uklonil svoj tilnik pod nemško peto iz samega sovraštva do nas Slovencev. . . . Našim rojakom polagam na srce narodno-obrambno delo. Dobro gospodarstvo, moralno življenje, varčnost, pridnost in treznost so predpogoji. Turke je videl naš narod pa so šli, Benečani so bili tu pa so šli, ljudstvo je ostalo. Če se bomo zavedali in delali, bo ljudstvo napredovalo in zmagovalo. Bog z nami in sreča junaška! (Živalno ploskanje.)

Predsednik dr. Podgornik: Dejstva govore, no dejstvih delujmo, ali ne pozabimo tudi, da sloga jači, nesloga tlači. Treba vedno tako skupno, tako enodušno nastopiti. Naznanjam, da je poslanec dr. Franko poslal pismo, v katerem obžaluje, da se ne more udeležiti shoda, ker je odpoval, v duhu na je z nami in želi, da bi shod obrodil obilo sadu.

Nato nastopi živahno aklimiran

dr. Bogumil Vošnjak:

Konstatiram, da tako znamenitega in navdušenega shoda še ni bilo v Gorici. Še predno se je shod začel, je bilo izvrstno razpoloženje. Oni, ki so shod sklicali, na vsak način niso krivi, ako so zborovalci šli na ulico tik pred otvoritvijo shoda. Krivdo nosijo oni življi, ki so prelomili dogovor, ki je bil sklenjen.

Že pred desetimi leti so goriški akademiki sklicali lep shod; ki se je bavil z goriškim šolstvom. Edna zahteva, ki se je tam povdarjala, je danes izpolnjena. Goriški Slovenci imajo svojo slovensko gimnazijo. Zdi se, kakor da bi vlada in Italijani smatrali Slovence zrele za srednje šole, ne pa za ljudske. (Veselosť).

Opravičevati se moram, da nameravam danes govoriti nekaj besedi o primorskem srednjem šolstvu. Poznam samo edno veliko šolo, ki sega od najnižje do najvišje stopnje, in ta šola je dobra edinole, ako je strogo narodna. Ta šola obsega ljudsko šolo, srednjo šolo in visoko šolo. Brez narodne visoke šole ni dobre ljudske šole, brez narodne ljudske šole ni dobre srednje šole. Želel bi, da bi bile po anglosaksonskem vzorcu izbrisane kolikor mogoče one meje, ki ločijo danes na birokratičen način posamezne stopnje šolske izobrazbe. Šola ni samo za to, da producira uradnike, ki jih je treba uvrščati v razne činovne razrede.

Primorsko nemško šolstvo znači nezasištan privileg ednega naroda. Danes je

Nemška slavnost v Gorici.

Predrzen korporativen dohod Nemcev do Mestnega vrta. — Zavrnil nemških izzivačev. — Nastop policije s sabljami. — Slavnost na Telovadnem trgu. — Dr. Casapiccola junak dneva.

To je bila slavnost, katero si Nemci dobro zapomnijo in s temi Nemci je obdržal v posebnem spominu tudi gospod višji policijski komisar v Gorici dr. Casapiccola.

V soboto zvečer je imela biti bakljada pa je bila prepovedana. Radi tega so razni heilovci sikali ogenj in žveplo na Slovence. Ali bakljada je bila prepovedana in je ni bilo.

Nemci prihajajo.

V nedeljo zjutraj zgodaj je prišlo v Gorico z vlakom državne železnice 105 heilovcev in heilovk. Vseh skupaj sploh ni došlo niti do 200, obljubljali pa so, da jih pride z raznih strani na stotine in stotine. Šli so še v temi proti mestu in lazili okoli v svojih izzivalnih nemških nošah.

Solnce je posijalo, nastopil je svetel dan in Slovenci so prišli na ulico. Za Nemce se ni brigal nihče, ker je c. kr. policija zagotovila odposlancev Slov. političnega društva, da ne bo v nedeljo dopoldne nikakega korporativnega dohoda Nemcev na Telovadni trg. Če reče tako višji c. kr. funkcionar, bo pač to vsakdo verjel. Ali glejte in čujte, kaj se je zgodilo!

Na kolodvoru.

Slovenci so se zbirali v Trgovski Dom, mirno, dostojno, in kmalu je bila velika množica Slovencev v Trgovskem Domu. Tisti čas pa, ko so imeli priti še ostali Nemci k onim, ki so prišli zjutraj, da potem odidejo posamezno in ne korporativno na Telovadni trg, ni na kolodvoru policija nič poskrbela, da bi se bilo došlim Nemcem povedalo, da jim je korporativen dohod skozi mesto na Telovadni trg prepovedan.

Nemci gredo na Telovadni trg.

Nemci so se lepo zvrstili, heil, in lajd skozi mesto na Telovadni trg s svojimi zastavami, sicer ne še popolnoma razvitimi. Ta pohod je bil pač skrajno izzivač. V svojih čudnih oblekah, zelenih klobukih, zastavonoše so imeli črne visoke čevlje, bele hlače, črn klobuk, rdeče pero — naškare so jim rekli ljudje — in korakali so ponosno s svojimi znaki na prsih proti Telovadnemu trgu po dolgi poti s kolodvora. C. kr. policija je zagotovila, da ne bo nikakega dohoda Nemcev v mesto, da je tak dohod prepovedan, vendar še je vršil in c. kr. policija ni storila proti njemu nikakega koraka. Tako se drži beseda. Seveda, Slovenci so zbrani v Trgovskem Domu — tisti čas pa Nemci lahko izzivačje marširajo po Gorici!

Nemci so prišli.

In prišli so proti mestnemu vrtu in Telovadnemu trgu. Takrat pa je završčalo v Trgovskem Domu in vse je skočilo iz njega zavračat nemško predrznost.

Trgovski dom je poleg Telovadnega trga, in vodi najbližji dohod s Korsa do tja ravno mimo vrat Trgovskega doma. Nemški izzivači so prišli s svojo zastavo naravnost po Korsu, mesto da bi iz previdnosti šli po stranski poti. Policija je vse to mirno gledala. To je podžgalo Slovence, ki niso več mogli trpeti mirno takega nesramnega izzivanja. Naenkrat je od vseh strani zagrmelo nad provokaterji: Sramota, marš, poberi se nazaj na Koroško in Štajersko! Množica je v hipu pognala vso gručo tevtonskih junakov z njihovimi zastavami, medaljami in uniformami čez ljudski vrt do bližnjega kinematografa. Hitrih krač so jo morali nemški izzivači odkuriti pred navalom razjarjenega slovenskega občinstva. V njih stiski pa jim je pridvela na pomoč tržaška policija, ki je morala priti pomagat varovat ta dan nemško pritepenstvo v Gorico. Svojo »feco« so morali izročiti v varstvo policije. Ker je »slovenska nevarnost« tako silno in hitro pritiskala, je morala policija nemške junake poskrbiti v bližnji kinematograf Edison, da se ne bi kateremu pripetilo kaj človeškega. Nemški srboriteži so čepeli med tem v kinematografu kakor jazbeci.

Slovenci so nastopili prav dostojno, zapeli so: Lepo našo domovino, Hej Slovani in Onamo onamo, mogočno so odmevale slovanske pesmi ob mestnem vrtu — nekateri Nemci pa so tekli po mestnem vrtu proti Telovadnemu trgu.

Najbolj smešen je bil reneгат zastavonoša **Dörnouschegg**; ta junak v visokih škornjahl je moral biti kedaj tekač na daljavo, tako izborno je tekal s tisto zastavo po mestnem vrtu. Vse se je smejalo. Neki drugi nemški zastavonoša ni vedel, kam in kod in vzdihnil je: Wo soll' ich denn hingeh'n? Hitro so mu odgovorili okoli stoječi: »Zum Teufel gehen'st!« Nemci so slišali tudi vsklike: »Fora i gnochi!« Te nemške komedije je bilo kmalu konec, ali policija je nastopila z vso močjo. Kmalu je bil zatrobil redar in prihitelo je 40 redarjev na pomoč, ker je bila za Nemce strašno velika nevarnost! **Brez aretacij tudi ni smelo ostati. Nekega gospoda so aretirali**, ker je miril in na nasvet g. revirnega inšpektorja vabil ljudi, naj gredo na shod. Casapiccola mu tega pa še verjeti ni hotel... Množica je šla v Trgovski Dom.

Po shodu.

Ko je skončal impozantni shod v Trgovskem Domu, se je usula slovenska množica na ulico. Policija je bila že pripravljena, kakor smo kmalu videli in občutili, z najostrejšimi ukazi, kakoršnih dosedaj nismo bili vajeni v Gorici in kakoršni se ne izvajajo menda nikjeri drugodi v Avstriji.

Množica je hotela po Korsu manifestirati za svoje šolske zahteve. Policija je bila hitro med njo in ko se je pojavila v množici majhna trobojnica, je policija potegnila sablje in šla z golimi sabljami nad Slovence. Zgodilo pa se je pri tem, da je redar ranil redarja po obrazu. Trobojnico so srečno zaplenili, potem pa gnali Slovence dol po Korsu proti Šolski ulici. Casapiccola je dal zapreti izhode iz ulic in ukazal Slovence razgnati! Slovenci so v gruči peli in prišli do Travnika. Policija pa ni pustila niti peti, marveč je ukazala Slovencem celo, da niti ust ne smejo odpreti. Takih ukazov pri demonstracijah vse hušše vrste, kot je bila nedeljska, še nismo čuli! Na Travniku se je množica razšla, aretiranih pa je bilo več Slovencev.

Več članov vodstva Slovenskega političnega društva je hitro interveniralo gledé na aretacije.

Aretiranci so bili puščeni takoj na svobodo. Aretirancev je bilo 12.

Popoldne.

Slovenec opsovan in zaprt:

Heilovska slavnost se je vršila popoldne in zvečer nemoteno. Mestna godba jim je piskala in Nemci so se »unterholtali«. Eden izmed teh lepih Nemcev se je znesel nad nedolžnim slovenskim kmečkimi človekom. Neki slovenski kmetič, postaren človek, je prišel v Gorico. Ko je šel mimo mestnega vrta, je videl tam, da točijo pivo. Šel je na prostor nemške veselice in prosil za malo pivo, po slovensko seveda. Dobil je pivo, se usedel in pil. Ali tu je zrogovilil neki Nemec in šel nad ubogega kmetiča. Zahteval je najprvo od redarja, da naj odstrani tega nevarnega človeka; ko redar tega ni hotel storiti, je popadel tisti oholil Nemec kmetiča za ušesa in hrbet in ga vlekel ven v naročje dveh redarjev, ki sta reš prišla nevarnega starca in sta ga gnala na policijo. Neki gospod, ki je vse to videl, je šel povedat na policijo, kako se je vse godilo, tam pa so mu rekli, da je mož — pa j a n in da ko se strezni, ga odpustijo. Mož je lepo prosil, naj ga pustijo; doma ga čakajo štirje otročki.

Heilovska slavnost je bila klaverna, ker je bilo udeležnikov bore malo številce. Goriški Nemcev ni bilo zraven, še zunanji si niso upali vsi na veselico, marveč so jo nekateri pobrisali s prvim vlakom iz Gorice.

Proti večeru

so korajžni Nemci odhajali v spremstvu redarjev na kolodvor. Tisti, ki so odšli že ponoči, so se slovensko zakleli na državnem kolodvoru: da jih ne bo nikoli več v Gorico. Prav tako! Heil!

ljudstva tu ob skrajni moji cesarstva. Slovenci smo tu na predstraži, na braniku ne samo monarhiji, ampak tudi Jugoslovanstvu monarhije, vsem onim mnogostevilnim milionom, ki stojijo za nami, ki so naše krvi. Goriški Slovenci so branik Jugoslovanstvu nasproti vsenemškemu in italijanskemu imperializmu. Njih dolžnost je, da to svojo nalogo častno rešijo. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Podgornik Narodni odbor predlaga resolucijo, katero prečita odv. kandidat in tajnik Slov. političnega društva Richard Faninger. Resolucija se odobri.

Oglasi se k besedi

Alozij Brajnik.

Pred 20 leti so bili pred komisijo v Gorici slovenski stariši na svojem križevem potu za slovenske šole izpraševani, odkod so, ali našel se je bil kmalu pogumen slovenski oče, ki je vprašal župana Mavroviča: odkod ste pa vi? Odkod ste priromali vi in razni vaši v Gorico? — Mi smo tu in tu hočemo imeti svoje šole. Posl. Marušič se je leta 1868. zavezal v deželnem zboru za slovenski jezik tudi za realko; za vse šole hočemo slovenski učni jezik; hočemo slovenskih šol v Gorici in tudi slov. realko. Se odobri.

Oglasi se še

Perko,

zahtevajoč na vseh slovenskih ljudskih šolah mestnih zraven slovenskega učiteljstva tudi slovensko postrežniško osebje, da ne bo tako kakor sedaj Podturnom, kjer je sluga Furlan, ki ne zna nič slovenski. Se odobri.

Sprejme se na to s o g l a s n o taka-le

resolucija:

Z ozirom na dejstva, da si morajo Slovenci v Gorici sami vzdrževati ljudske šole, da se mestna uprava dosledno ne briga za slovenske potrebe na šolskem polju, da mestni uradi morejo poznati jezika polovice mestnega prebivalstva in da mestna občina vso svojo moč, ki jej je podeljuje avtonomija, vedno uporablja proti slovenskemu življu,

Slovenci zbrani na javnem shodu dne 7. septembra 1913. v Trgovskem Domu protestirajo proti vsem krivicam, ki se gode Slovencem v Gorici od strani mestne uprave, poudarjajo slovesno, da bodo vporabljali vsa sredstva v njihovo odstranitev, konstatirajo, da se z ustanovitvijo mestne ljudske šole Podturnom, ki ne odgovarja ne po legi ne po stanju svojemu namenu, ni zadostilo odločbi dež. šolsk. sveta z dne 24. 6. 1894. naučnega ministrstva z dne 25. 10. 1894. razsodbi upravnega sodišča z dne 26. 6. 1895. s katerimi se je izreklo, da je mestna občina goriška dolžna dati goriškim Slovencem slovensko ljudske šole, še manj pa predpisom državnih in deželnih šolskih zakonov, zahtevajo vsled tega, da zgradi mestna uprava na primernih krajih v goriškem mestu zadostno število ljudskih šol za goriške Slovence, ter pozivljajo visoko c. kr. vlado, da ona kot najvišja čuvarica zakona gleda na to, da vdobé v okolišju goriške mestne občine stanujoči Slovenci vse v državnih temeljnih zakonih zajamčene pravice ter da se posluži v to tudi najstrožjih sredstev, če treba — razpusta občinskega sveta in imenovanja vladnega komisarja.

Zaključek shoda.

Predsednik dr. Podgornik konstatiraja z veseljem soglasnost shoda. Resolucija se sporoči na pristojna mesta: vladi in tudi v roke presvetlega gospoda župana. Pozivlja zborovalce, naj se lepo mirno razidejo.

Shod je končan. Zborovalci zapojejo navdušeno »Hej Slovani« in zapuste dvorano.

Odlikovana pekarija in sladčičarna Karol Draščik v Gorici, na Kornu v (Jasni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerejega peciva, to te, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pinče itd.

Prodaja različna fina vina in likerja na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo. po jako zmernih cenah

sicer na shodu navdušenje veliko, pa tudi v takih trenutkih ne skodujejo trezne številke. 27 tisoč Nemcev ima v Primorju pet nemških srednjih šol. V celem Primorju pa ni več ko sedem ljudskih šol z nemškimi učnimi jeziki. Vsak nemški šolar na Primorskem je menda že od prvega razreda v to določen, da pride v srednjo šolo, da postane državni uradnik in da jemlje kruh domačinom. Vsakih pet tisoč Nemcev ima torej svojo srednjo šolo. Kako je pa z Jugoslovani, s Slovenci in Hrvati? Tu se pa kaže država kot prava mačeha. Skoraj pol milijona primorskih Jugoslovanov pa ima dve državni srednji šoli, ako smatramo goriški gimnazij že za ustanovljen. (Splošno ogorčenje) Ako bi šlo po nemškem načinu, bi morali imeti primorski Jugoslovani kakih 100 srednjih šol, torej bi bilo treba na vsak način ustanoviti tudi gimnazij v Gornji Trebuši. (Veselost.) To je življensko vprašanje naše narodne bodočnosti. Srednje šole vzgajajo one sloje, ki imajo v državi največ veljave, ki vladajo državo.

Naš prijatelj, tržaški »Piccolo«, ki se v novejšem času tako mnogo bavi s Slovenci, menda po uzorcu listov iz kraljestva, je v nekem dolgovzmenem članku povdarjal, da je goriški slovenski gimnazij prvi v Evropi. Dovolj žalostno je, da Slovenci niso prej dobili svojega celotnega srednjega šolstva, oni sami so bili tudi v marsičem krivi, in prvi vrsti, kar se tiče šolskih knjig, s katerimi so naši profesorji toliko časa po nepotrebnem zavlačevali to zadevo. Italijani nam hočejo odrejati pravico do slovenske srednje šole, češ da smo še na prenizki kulturni stopnji. Značilno je, da podučujejo na hrvatski gimnaziji v Pazinu skoraj same slovenske učne moči. Za profesorja je Slovenec dober, za učenca pa ne. Protestirajo v imenu dvatisočletne italijanske kulture. Kaka votla, prazna beseda je ta dvatisočletna kultura, nekaj, kar prav nič ne spada v naše realne demokratične čase, kjer je vsak toliko vreden, kar si sam pridobi. Italijani v kraljestvu niso več tako neumni kakor naši Italijančki. Zdi se, da je med temi in onimi kitajski zid. Italijani v kraljestvu ne tajijo več, kake mogočne kulturne in socialne sile so v Jugoslovanstvu. V Gorici odrekajo naši renegati Slovencem ljudske šole, v Italiji pa ponuja italijanska inteligenca Jugoslovanom celo vseučilišče — v Baru ali Jakinu.

Ako bi hoteli iskati pravega krivca, ki je povzročil, da so nastale v Avstriji take neznosne narodnostne razmere, moramo s prstom kazati na občine z lastnim statutom. Staroliberalna krilača beseda o svobodni občini in svobodni državi je pri nas velika laž. Avstrijska statutarne občina je postala država v državi, pogubna državni misli. Nikjer se to tako jasno ne vidi kakor v Gorici in Trstu. V Trstu se je našel pošten mož, ki je slučajno tudi še princ, ki je sprevidel, da vendar ne gre, da bi bili organi javne uprave inozemci. V drugih državah je pač izven vsakega dvoma pravilo, da mora vsak uradnik javne uprave biti državljan, samo v Avstriji tega ni. Ob vojnem času bi imeli usodo najvažnejšega mesta monarhije, njene vodovode in njeno razsvetljavo ljudje v roke, ki nimajo nikakega interesa na obstoju te države, ki niso podvrženi oni državni dolžnosti, ki je v sedanjih državah glavna, brambni dolžnosti. Radi tega, ker se je našel mož, ki je hotel avstrijskemu zakonu pomagati k veljavi, zašumelo je po časnikih od Alp pa do Sicilije. Pa vsaj en uspeh imamo od tega, slovensko ime je prišlo ven v svet. Ponižni Slovenci bodo končno čisto nedolžni na tem, ako postanejo še kedaj činitelji mednarodne politike.

Da goriški Slovenci si pridobimo uspehe nasproti taki organizaciji narodnostnega izkoriščanja in kulturnih krivic, je treba, da se strnejo naše vrste. Stojimo šele pred velikimi odločilnimi bitkami. Zločin bi bil, ako bi ne nastopil tu v mestu in v deželi glede narodnih zadev kakor en mož. Goriški Slovenci naj dajo drugim Slovencem dober vzgled, kako je treba narodno, složno in disciplinirano delati. Uspehe bomo samo tedaj dosegli, ako bodo vse slovenske stranke složno se borile za naše pravice vsi v eni sklenjeni vrsti. (Burno dolgočasno odobravanje). Povsem se strinjam z onimi predgovorniki, ki so govorili o važnosti in državnem čuvstvanju slovenskega goriškega

Britek spomin na slavnost.

Ponoči se ni zgodilo nič posebnega. Nekaj ljudi se je vrtelo na laški takt na Telovadnem trgu; plesale in drugi odšli so nemoteni. Lep spomin pa ima na to slavnost neka ženska. Zvečer je prižigal umetne ognje pirotehnik Kren in tu se je pripetilo, da je onj ženski padla na roko petarda ter jej tako zdrobila.

Dr. Casapiccola — junak dneva.

Gori na čelu članka je zapisano tudi: Dr. Casapiccola — junak dneva.

Le o njem se je govorilo v nedeljo v Gorici in govori se še vedno dosti o njem. On je bil junak dneva; o tem je sodba le etia.

Prav čedne reči smo izvedeli. Dr. Casapiccola je bil ta dan jako zgovoren in ni brzdal svojih nemškonačinskih čustev, marveč jim je dal prosto pot ven v svet, da jih bodo slišali Slovenci in da jih bodo čutili. Verodostojne priče so nam poročale, da je nahrulil slovenske inteligente na Travniku s »Zivilisirte Horde« in vskliknil je: »Das ist slovenische Kultur«. In vendar, kaj so mu storili oni inteligenti, kak vzrok je imel za tak vsklik na slovensko kulturo? Dr. Casapiccola je pač pokazal svoja čustva do nas in mi jih jemljemo na znanje. Dostavljamo le, da dosedaj še nismo čuli iz ust šefa goriške policije na javni ulici takih ljubeznivosti.

Ubogi redarji so se morali vsakemu smiliti, tako jih je podil pred seboj, in kakor nam poročajo, jih je učil, skočiti med Slovence kot divjaki. Ukazal je: »Fahrt's nur hinein wie die Wilden! — Ta mož nima pojma o kakem komandiranju in proti vsakemu reglementu je ukazal takoj potegniti sablje ob Trgovskem Domu, dasi po splošni sodbi ni bilo za to nobenega pravega vzroka. Najprej se da pač povelje, da naj se razide množica, ako ne uhoga na povelje, potem šele se sme porabiti sablje. Kdor je videl oni prizor, je pač prepričan, da ni bilo nobene nevarnosti na nobeno stran, pa kar s sabljami so morali iti redarji nad Slovence! Porabljanje orožja je bilo čisto neumestno.

Dr. Casapiccola je hotel Slovence pa tudi kar usta zapreti. Ob mestnem vrtu in po ulicah je kričal revirni inšpektor da morajo manifestantje molčati, nič peti, nič ust ne smejo odpreti, tako se je glasil policijski ukaz. Takega ukaza doslej še nismo slišali. Ta unicum je izdal dr. Casapiccola v Gorici.

Slovcem so v nedeljo trgali slovenske znake s prsi, Nemci pa so lahko nosili svoja izzivajoča znamenja »Deutscher Gesangsverein«. Očividno je bil dan od Casapiccole ukaz, potrgati Slovence znake, Nemcem pa jih pustiti. Pripovedujejo nam, da je dr. Casapiccola nekemu odhajajočemu Nemcu izročil nekaj potrganih slovenskih znakov z besedami: »Hier haben's ein Andenken an Görz«.

Gledé redarjev in policijskih agentov moramo še povedati, da dr. Casapiccola nikakor ni bil zadovoljen z njimi. Hrulil jih je in zadirjal, da niso storili svoje dolžnosti, da to ni nič, da morajo vse strožje nastopiti itd. Občinstvu se je pač čudno zdelo tako hruljenje redarjev, ki so morali že takó vršiti ob takih prilikah nevarno službo. Reči smemo, da je bil tisti, ki je bil v tisočglavi množici najbolj zbečan in konfuzen, policijski nadkomisar, ki bi imel skrbeti za red. Mož nima niti najmanjšega umevanja, kako je treba pri pouličnih manifestacijah postopati in je za svojo službo povsem nesposoben.

Skrajno čudno se nam zdi, da trpi vlada na tako odgovornem mestu, kakor je tu na meji v Gorici, kot policijskega šefa osebo tako razdražljivega in nervoznega temperamenta, ki si dovoljuje pri najrazličnejših prilikah javne kritike nasproti nevšečnim osebam, ki slučajno niso nemški nacionalci. Mislimo, da govorimo v imenu vsega goriškega prebivalstva brez razlike narodnosti, ako priporočamo g. narjstniku, da pošlje tega gospoda v drugo hladnejšo deželo, v lepo Tirolsko, da si mož izleči svojo nervoznost in zgovornost. Priporočamo tega gospoda tudi klub slovenskih deželnozbornih poslancev.

Utis dneva.

Moško in dostojno so nastopili naši manifestantje. Pretekla nedelja je bila prava šola za manifestiranje. Italijani ne bi mogli izvršiti tako lepega nastopa. Razpoloženje je bilo sijajno, samozavest visoka. Nedeljska manifestacija je pokazala, kako rastemo v Gorici.

Treba je večkrat shodov, treba gojiti samozavest. Živahno je bilo, veselo, navdušeno vse, v Trgovskem Domu in na ulici... Zdelo se nam je, kakor da smo v Tržaškem Narodnem Domu, na ulici v Trstu....

Domače vesti.

Začetek šolskega leta na državnih gimnazijah v Gorici. Vpisovanje v prvi razred slovenske dvžavne gimnazije bo dne 16. sept. od 8. do 12. ure, sprejemni izpiti pa 17. sept. od 9. do 12. Učenci, ki so bili sprejeti v 1. raz. že v juliju, naj se zglase šele 3. oktobra pri slovesni otvoritveni maši. — Dosedanji učenci II. in IV. raz. naj se zglase 1. oktobra. Dodatni, ponavljalni in morebitni sprejemni izpiti (II. do IV. raz.) se bodo vršili 1. in 2. oktobra. Slična določila veljajo tudi za italijansko in nemško gimnazijo.

Suplentsko mesto. Na slov. drž. gimnaziji v Gorici se odda s prvim oktobrom mesto suplenta za latinščino, nemščino in slovenščino (16 ur). Izprašani prosilci naj se obrnejo do 15. septembra na ravnateljstvo.

Na c. kr. moškem učiteljišču bo vpisovanje za vstop v pripravljalnico v ponedeljek, dne 15. t. m., od 9.—12. ure dopoludne. Isti dan se prično, a se zvrše v torek in sredo, dne 16. in 17. t. m., pismeni in ustni, sprejemni, ponavljalni ter naknadni izpiti.

V četrtek, dne 18. t. m., bo otvoritvena služba božja, v petek, dne 19. t. m., pa se prične redni pouk. Vse drugo na črni deski v zavodu.

Kazensko postopanje proti sodniku dr. Medvešu ustavljeno. — Proti ajdovskemu sodniku g. dr. A. Medvešu je c. kr. državno pravdnštvo popolnoma ustavilo kazensko postopanje in to po dolgotrajni in minuciozni preiskavi; omenjeni je bil namreč, kakor znano, v preiskavi radi obdolžitve po §: 122 a, 303, 305 k. z. Veliko zaslugu ima na tem »Novi Čas«, kateri je omenjenega sodnika v svoji številki z dne 22. 11. 1912 št. 47. denunciral in omenjeno številko vposlal na predsedništvo v Trst in Gorico.

Italijani v Gorici so bili v nedeljo opazovalci, kaj se godi med Slovenci in Nemci. Ulico so obvladali Slovenci. V mestnem vrtu so bili Mazziniani, okoli vrta je bilo tudi nekaj Italijanov. Nemci v mestnem vrtu so bili pozdravljeni s »Fuora i gnochi! Italijani so videli lepo slovensko manifestacijo in jo cenili po pravi vrednosti.

Wieser in uprava državnih železnic sta nesmrtno blamirana z nedeljsko prireditvijo. Toliko truda je imel Wieser pa tak fiasko! Izzivajočih Nemcev ne trpimo v Gorici; izzivanje pa izhaja z državnega kolodvora. Zato pa se morajo razmere na državnem kolodvoru temeljito spremeniti. V to naš boj!

Sramota za municionil je bila nemška prireditve v nedeljo na Telovadnem trgu. Slovenci smo nastopili in rešili čast Gorice; ustavljena je bila nemška provokacija na ulici, ali na oplankanem Telovadnem trgu je ostala sramota, katero so prizadiali italijanski camorioni Gorici. Vsi razsodni Lahi so z nami istega mnenja.

Marsikako demonstracijo smo že videli v Gorici. Lahj so včasih šli po mestu v sklenjenih vrstah in spremljali so jih redarji. Vsklikali so: Abbaso il Governo! in Evviva Italia je bilo čuti, pa redarji niso imeli naloge potegniti sablje in udariti na ljudi! Sedaj pa taka sablj svetla prijaznost do Slovencev! Na prijaznost sledi prijaznost, ki bo morda še ostrejša kot redarska sablja....

Nemški ulom v Gorico v nedeljo je bil pošteno odbit. Sedaj ne bo ne konca ne kraja zabavljanja, ali za to se ne zmenimo. Prepričani pa smo, da si bo vlada stokrat premislila, čati še dovoljenje za kako tako nemško slavnost v Gorici. Slovenski nauk v nedeljo je bil najboljši!

Kako je nastopal dr. Casapiccola, je jasno iz popisa o nemški slavnosti. Radi nekaterih žaljivk bo podanih baje proti dr. Casapiccoli več tožeb radi žaljenja časti.

„Pangof“ in „Folskarten“, tako so klicali uslužbenci goriškega tramvaja v nedeljo ob priliki uhoda Germanov v našo sodelno Gorico. — Ako pa stopi naš hribovec v tramvaj, ter vpraša ponižno, koliko je plačati, ali pa da naj mu pové, kje je ta postaja ali pa kakoršno si bodi vprašanje, odgovore najraje »Non capisco...“ — t —

K. k. Post und Telegraphen-Direction. — Na vsa slovenska pisma pritisne poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu nemški pečat: K. k. Post und Telegraphen-Direction.... Povemo ravnateljstvu, da bi se ne pregrešilo proti nobenemu zakonu, če si nabavi tudi slovenski pečat ter ga rabi pri slovenskih dopisih! Treba bo najbrže dolgih interpelacij in moledevanja okoli ministerstev, predno pridemo do slov. pečata na c. kr. poštnem in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu! — Povsodi se šopiri in žali /nas nemščina, ki ni pri nas ni deželni jezik! To uradno usiljevanje nemščine na mesto, kjer je prostora le za slovenščino, tudi pripomore, da nas Nemci gledajo z vrha dol, češ, nemščina še v deželi, kjer ni deželni jezik, ima prednost pred jezikom domačega prebivalstva! Tako je v ravnopravni Avstriji!

Nemec na jug — Slovenec v Ameriko! — »Münchner Neueste Nachrichten« so objavile članek o nemškem naseljevanju v južni Avstriji. List pravi, da je naseljevanje v južni Avstriji prav ugodno, zlasti na Štajerskem in Koroškem med Slovenci. O Slovencih pravi, da so miroljubni in prijazni Nemcem; nahajajo se pa na tako nizki stopinji, da se lahko konkurira z njimi. Konkurira..... to se pravi: postavlja jih v kot in preganja z ročne grude. Slovenec naj se mu umakne v Ameriko. So že tu tudi dobri domači faktorji, ki pomagajo v to svrhu. Na »nizki stopinji« so res, ali le gledé prevetleke miroljubnosti in prijaznosti nasproti Nemcem. To »nizko sopinjo« je obžalovati in vzbuditi treba v Slovcu odporno silo proti grabežljivemu Nemcu, potem hodo Slovenci kmalu na višji stopinji! — Na jug silijo Nemci; Kmetje za sedaj na Koroško in Štajersko, nemški trgovci in delavci pa v Trst in Tržič; nemški gostilničarji v letovišča ob Adriji. »Drang« na jug je velik in občuten. Občutiti bi ga morali tudi že Italijani, ali ti se kažejo še neobčutljive proti nemškemu prodiranju. Pa pride čas, ko bodo bridko javkali....

Deželna umobolnica. — V deželni umobolnici je postelj 418, zdravniki 4, postrežniškega osebja 72. Lani je bilo sprejetih v umobolnico 177 moških, 111 žensk; ostalo je iz prejšnjega leta 160 moških, 161 žensk; torej skupno je bilo koncem leta 1912 v deželni umobolnici 277 moških, 272 žensk. Zdravili je bilo odpuščenih 20 moških, 16 žensk, iz drugih vzrokov 26 in 43, prepeljanih drugam 5 in 6; umrlo je 26 moških, ženskih 14. Dne 1. jan. 1913. je ostalo v umobolnici 200 moških, 193 žensk. Odstotek ozdravljenih znaša 6,5, odstotek mrtvih 7,2. Dnevna pristojbina znaša 8 K za prvi razred, 6 K za drugi, 2 K 10 za tretji.

Zabavni večer »Goriške Slovenske Mladine«, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. septembra t. l. ob 8. uri zvečer, v prostorih hotela »Zlati Jelen«, obeta biti po vsestranskih predpripravih in pestrih, srečno izbranih točkah vspeveda, sestanek vseh, zdrave zabave iščočih gorških Slovencev. Vspored obsega poleg velkomične burke, več kupletov, koncertne točke vojaške godbe in pozneje za mladi no ples. Med pazdami vspeveda bo poskrbljeno, da se razvije živahna korespondenčna in cvetlična tekma, srečni kraljici tekem, bode z uspehom brezdvomno zadovoljni. Ostalih točk vspeveda noče objaviti odbor zato, da ostanejo do dneva prireditve zavite v tenčico radovednosti. Ker se »G. S. M.« trudi, da čim mogoče izpopolni praznoto gorškega družabnega življenja, se nadeja, da bo znalo naše gorško meščanstvo ta trud uvaževati ter poseti v obilni meri zabavni večer Goriške Slovenske Mladine, ki pričinja s spremembo društvenega programa v prepod gorške narodne mladine.

Z bicikljem se je zaletel danes okoli poldneva v Gosposki ulici neki narednik v 10-letno deklico ter jo podrl na tla. K sreči ni hujših poškodb.

Iz Soče pod konjedercem je potegnil včeraj popoldne neko 17-letno deklico iz Pevne tehnik Ciril Cej. Dekle je bilo mrtvo in vsi poskusi, oživeti je, so bili brezuspešni.

Ubil se je na Livadi mizar Erjavec, mož v starejših letih; padei je s hodnika.

Požar v Šturijah pri Ajdovščini. Sinoči je v Šturijah zgorel hlev g. Rajerja. Živino so rešili. Precejšnja škoda je krita z zavarovalnico. Bila je velika nevarnost, da se zbog vetra požar razširi pa se je k sreči omejil na eno zgradbo.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo Sokol na Gradišču priredi svoj I. javni nastop v nedeljo dne 14. septembra in ne 7. kot prvotno naznanjeno; vzrok so bile razne zapreke, katere se je posrečilo društvu odstraniti. Gradiški Sokol 14. sept. prvič stopi samostojno pred javnost, da predloži narodu, čeprav še kot mlado društvo, račun celoletnega notranjega dela. V zadnjem času je začelo v Gradiškem Sokolu popolnoma novo živahnejše gibanje; vpeljala se je poleg članske tudi ženska telovadba; istotako se prav pridno in marljivo vežbajo za svoj prvi nastop naši »Mali« naši bodoči Sokoli. Toda telovadno društvo brez potrebnega telovadnega orodja se ne more uspešno vsestransko razvijati, vsled česar se je določila ta I. javna prireditve v prid nabave telovadnega orodja. Slavno občinstvo, drage sestre in bratje sosednih občin in društev, zavedajte se vzvišene naloge, ki jo vrši sokolstvo sploh ter prihitite 14. sept. v obilnem številu na Gradišče. Hočete li, da se bode Gradiški Sokol lepo razvijal in bo tvoril svežo vejico mogočnega sokolskega drevesa ter da bo pripomogel k vresničenju idej našega nesmrtnega očeta Sokolstva Tyrša in se čimpreje približa k vzvišenemu cilju sokolstva? Vabimo vas kar najujudneje, pridite med nas ter nas moralno podprite, katere podpore smo zlasti kot mladiči zelo potrebni. Nadejamo se, da nas v obilnem številu posetijo tudi naši vrli Goričani. Na veselo svidenje 14. septembra v »Črnogorskem taboru« na Gradišču!

Na zdar!

Sokol v Ajdovščini je imel včeraj svoj nastop. Prireditve je uspela prav povoljno. Proste vaje so se izvršile izbornno, vaje na orodju kažejo, da dobro vežbanje bo dalo tudi tu dobre uspehe. Udeležba pri veselicah je bila velika. Navzoč je bil tudi tamkajšnji vojaški poveljnik, ki se je izrekel pohvalno o telovadcih.

Dan sokolskega naraščaja. — Vspeli, kateri so se dosegli z lanskim posrečenim dnevom naraščaja v Kobaridu, zlasti pa še tudi globoko umevanje vzgojnega pomena takih prireditev za naše čvrste Sokoliče, privedli so našo župo do sklepa po možnosti vsako leto zbrati našo mladino, da pokaže, kaj se je naučila in v koliko je napredovala v smotrenem delu za vzvišenimi cilji Sokolstva. Vemo, da vzbudi ta sklep radosten odmev v mladih srcih, saj nam je še sveže v spominu, kako radostno so se bliskale malčkom oči, kako so jim rdeli obrabi veselja in ponosa na njihovem dnevu v Kobaridu. Goriški Sokol je rad sprejel nalogo ukreniti vse potrebno za ta dan ter je sklenil, da se bode vršila prireditve v nedeljo dne 21. t. m. v prijaznem gozdiču Panovcu pri Gorici, kateri prostor je za ta dan vsled prijaznosti c. k. gozdnega ravnateljstva v Gorici zagotovljen. Natančen vspeveda se naznani v kratkem. Med tem pa naj se naraščaj pridno pripravi, da bode zamj ta dan zopet dan veselja vsled izpolnjenih dolžnosti. Na zdar!

Razne vesti.

XXVIII. velika skupščina C. M. D. se je vršila v Domžalah ob obilni udeležbi in velikem zanimanju. Poročilo prihodnjic.

25-letnica zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev se je obhajala v Ljubljani na način, povsem časten za naše učiteljstvo. Na kratko bomo poročali prihodnjic.

Kako je nastal tobak. — Turška legenda pripoveduje o tem: Mohamed je nekega dne pozimi našel gada, popolnoma premraženega. Iz usmiljenja ga je vzel ter vtaknil v rokav, kjer ga je toplota svetega telesa kmalu zopet oživila. Komaj pa se je čutil gad zopet zdravega, je pomolil glavo iz rokava ter rekel: »Prorok božji, jaz te bom picil!« — »Povej mi patemeten vzrok, zakaj mi hočeš to storiti, in dam si to dopasti.« — »Po sv. pismu je boj med semenom mojim in tvojim.« — »Toda jaz sem ti izkazal dobroto.« — »Toda lahko bi mi bil napravil kaj zlega.« — »Ne bodi ne-hvaležen, o gad, napram svojemu dobremu gostitelju.« — »Storim to, kajti prisegel sem to v imenu najvišjega.« — »Torej me piči v imenu božjem«, je rekel prerok, ki vsled svoje pobožnosti ni mogel dopustiti, da bi postal gad krivoprisežnik. Gad ga je picil v roko. Mohamed je otresel gada, izsesal strup s krvjo iz rane ter pljunil nato na tla. In glej! Takoj je zrastle na tem prostoru rastlina, ki v svojih lastnostih spojuje grenkobo gadovega žela s sladkostjo prerokove krvi — tobak.

Škodljivost visokih peta na čevljih. Bazelski zdravnik dr. Hübscher je nedavno predaval o veliki škodljivosti visokih peta na čevljih, kakor jih sedaj nosijo ženske. Pri nenaravni hoji v takih čevljih morajo mišice celega telesa naporno delovati, o čemur so zlasti škodljivo prizadeti trebušni organi. Velik del nadežnosti, ki jih trpe ženske, je pripisati nošnji visokih peta. Znano je, da hoja v takih čevljih silno hitro utruja in da vojak v takih čevljih ne bi mogli korakati. Škodljivost visokih peta je mnogostranska in večja, nego se misli.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabršček (odgov. I. Fabčić). Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristožna stana 60 vln. Ako je oglas obsejalni za računa za vsako besedo 3 vln. Najprejpravilno inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih za delci (in celo v mestu) nihče ne pozna, kar nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Na stanovanje in hrano sprejme 2 dijaka ali dijaka sprejme slovenska družina v sredini mesta. Stanovanje zdravo. Strogo nadzorstvo. Naslov pové upravništvo. 272-2

Eneva ali dva učenca ali dijaka sprejme se na stanovanje in hrano v Gorici, na Livadi št. 51. 284-1

Kandidatino sprejme na stanovanje in hrano boljša družina. — Naslov pové upravništvo. 285-1

Kemona tvornica Traiskirohen pri Dunaju
LIEBLEIN & Co

Cementna malta, beton, apnena malta napravi neprodorno za vodo samo

STEARIT (obl. zavarovano):

Najidealnejše sredstvo za osušenje vseh vrst in za zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Malta zmešana s Stearitom ima 50-100% večjo trdnost kakor druge primese. (Uradno preizkušeno).

Edina prodaja in zastopstvo:

F. P. Vidic & Komp. — Ljubljana.

Slovenska higijenična brivnica

v Gorici, Ozka ulica št. 1 (Via Stretta)

se priporoča

slav. občinstvu za obilen obisk. Sprejema tudi mesečne abonente po zmerni ceni.

Za dobro in čisto postrežbo jamči edini slovenski brivec someščan

Ludovik Čoter.

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

ODLIKOVANO

MIZARSTVO

: z električnim mehaničnim obratom :

ANT. ČERNIGOJ

Gorica, Tržaška cesta št. 18.

Izdeluje: vsa stavbena dela,

okna, vrata, podove.

Zaloga pohištva omare, mize,

postelje, stolice, okvirje, bla-

zine in šuste.

Zaloga: Strugarskih in rez-

barskih izdelkov.

Čitajte v Vašo lastno korist!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatiti le s srečko!
TURŠKA SREČKA je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, in 200.000 zlatih frankov, ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar, varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 K 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši 1. oktobra 1913! 1 turška srečka in 1 srečka italijanskega rudečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 kron. Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah!

Natančnejša pojasnila pošlje vsakomur brezplačno
Češke Industrijske banke glavno zastopstvo v Ljubljani.
Sprejmejo se provizijski zastopniki pod ugodnimi pogoji. 212-1

Odvetnik Dr. Fran Gabršček

v Gorici, Via Caserma št. 13

sprejme spretnega stenografa.

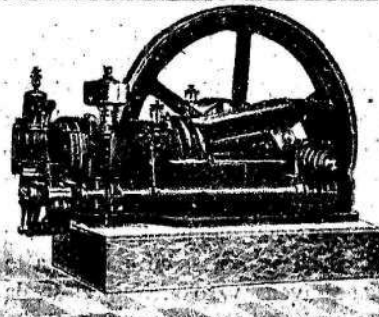
Emanuel & Oskar Kraus

TRST,

Via S. Nicolò št. 2

Tehnični biro

ureditev kompletnih industrijskih naprav vseh vrst in električne luči in moči.

Glavno zastopstvo draždanske tovarne motorjev na plin prej Morle Hille v Dresden. Najstarejša tovarna motorjev na nafto, sesalni plin, benzin, benzol in plin. Nad 10.000 motorjev v obratu. Izredna odlikovanja. Stroji za izdelovanje opeke, vseh vrst za ročni in parni obrat. Raznovrstni stroji za obdelovanje lesa od tvrdke Adolf Aldinger v Oberthürkheim pri Stuttgartu. Universalni strugalni stroji, okrogle žage, vrtalniki in izjedachi (Fräsmaschinen), razni brusilni stroji. Kompletno oprevo za mizarске delavnice. Stroji za obdelovanje kovin, kovaške mize, vrtalni stroji, izjedachi itd.

Proračuni, posaudbe in tehnične informacije gratis in franko.

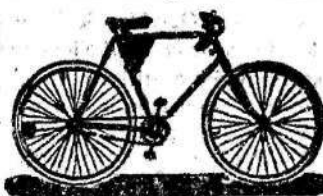

Kupujte samo dvokolesa „Gerice“ in „Alfena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šitikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako-trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem zapri

podružnico v Gosposki ulici.

Izgotovljene obleke za gospode in otroke prodajam sedaj edino le v

CORSO VERDI št. 11

(nasproti izvoznemu trgu).

Z odličnim spoštovanjem

I. Felberbaum.

PALMA

Prosim le **PALMA** podpetnik!

Isti je najbolj trpežen med vsemi.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposke ulice št. 7, 1. nadst.) — Telefon št. 79
Račun poštno hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 27. aprila 1913. se je došlo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 5%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni čavek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagateljem se na razpolago hišni hranilniki.

Z zvišanjem obresti hranilnih vlog vsled splošnega podraženja denarja, zvišati so se morale sorazmerno tudi dosodanje 5%, oz. 6% obresti od posojil.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1912. s 6%.

Stanje 31. dec. 1912: Zadržnikov 1822 z deleži v znesku 57.012 kron. — Hranilne vloge: 1.022.156 05. — Posojila: 898.203.—. — Rezervni zaklad: 125.235 36. — Lastno premoženje: 883.926 76.